



Wijk bij Duurstede, Hoogstraat naast 28
Gemeente Wijk bij Duurstede (Utrecht)

Een Inventariserend
Archeologisch Veldonderzoek
(verkennend en karterend booronderzoek)

Steekproefrapport 2014-12/09cZ

*Wijk bij Duurstede, Hoogstraat naast 28
Gemeente Wijk bij Duurstede (Utrecht)
Een Inventariserend Archeologisch Veldonderzoek
(verkennend en karterend booronderzoek)*

Een onderzoek in opdracht van
R. van de Weerd

Steekproefrapport 2014-12/09cZ
ISSN 1871-269X

auteurs: drs. R.P. Exaltus (senior archeoloog)
autorisatie: dr. J. Jelsma (senior archeoloog)

De Steekproef werkt volgens de Kwaliteitsnorm
Nederlandse Archeologie 3.3

Foto's en tekeningen zijn gemaakt door
De Steekproef bv, tenzij anders vermeld.

© De Steekproef bv, Zuidhorn, januari 2015

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd
en/of openbaar gemaakt zonder bronvermelding.
De Steekproef bv aanvaardt geen aansprakelijkheid
voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing
van de adviezen of het gebruik van de resultaten van
dit onderzoek.

De Steekproef bv
Archeologisch Onderzoeks- en Adviesbureau
Hogeweg 3, 9801 TG Zuidhorn

telefoon	050 - 5779784
fax	050 - 5779786
internet	www.desteekproef.nl
e-mail	info@desteekproef.nl
kvk	02067214

Inhoud

Samenvatting

1. Inleiding.....	1
1.1 Aanleiding en doel (KNA 3.3 LS01).....	1
1.2 Locatiebeschrijving (KNA 3.3 LS02).....	1
2. Bureauonderzoek.....	3
2.1 Bronnen.....	3
2.2 Fysische geografie (KNA 3.3 LS04).....	3
2.3 Archeologie (KNA 3.3 LS04).....	4
2.4 Historische geografie.....	7
2.5 Archeologisch verwachtingsmodel (KNA 3.3 LS05).....	8
3. Veldonderzoek.....	9
3.1 Aanpak veldonderzoek (KNA 3.3 VS01).....	9
3.2 Resultaten veldonderzoek (KNA 3.3 VS02, VS03).....	10
4. Conclusies en advies.....	14

Gebruikte bronnen

Appendix:

- Archeologische periodes
- Archeologische kaart
- Boorbeschrijving

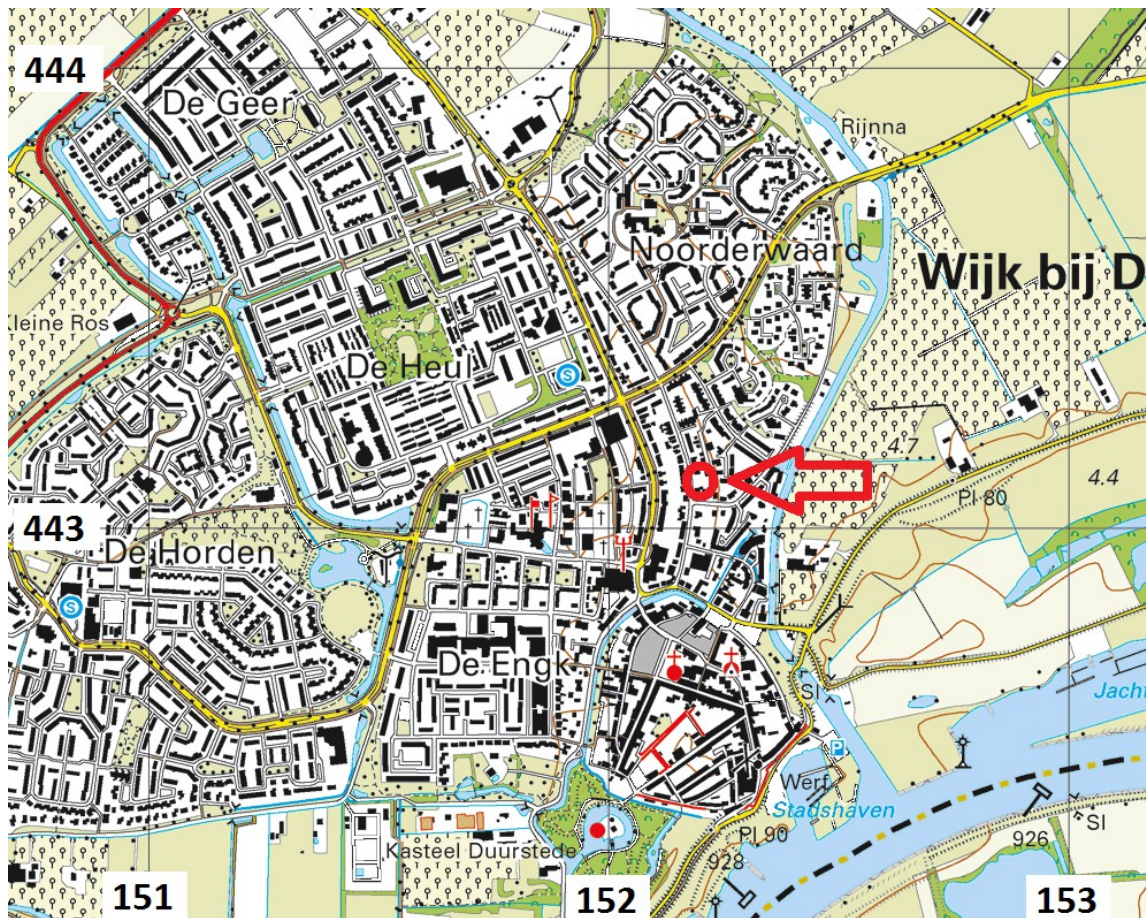
Samenvatting

In opdracht van de heer R. van de Weerd heeft De Steekproef bv een inventariserend archeologisch veldonderzoek, verkennende en karterende fase, uitgevoerd op terrein Hoogstraat naast nummer 28 te Wijk bij Duurstede. De aanleiding voor het onderzoek is de geplande bouw van een woonhuis dat tot ongeveer drie meter beneden het maaiveld zal worden onderkelderd. Volgens het gespecificeerd archeologisch verwachtingsmodel geldt voor het plangebied een hoge verwachting voor archeologische resten daterend vanaf de bronstijd. In het bijzonder geldt in het plangebied een zeer hoge verwachting voor resten die samenhangen met de voormalige handelszone van het middeleeuwse Dorestad. De resultaten van in de nabijheid van het plangebied verrichte onderzoeken maakt het waarschijnlijk dat de bovengrond in het plangebied uit een donkere laag zal bestaan van een meter of meer in dikte. Deze laag bestaat uit nederzettingsafval dat mogelijk doorgraven is ten gevolge van beendergraverij. Onder deze laag kunnen bewoningssporen worden verwacht zoals resten van gebouwen. Om deze verwachting te toetsen zijn in het plangebied zeven boringen gezet.

In elk van de geplaatste boringen bevond zich een dik vondstenrijk pakket, humusrijk, kleiig zand. De top van dit pakket ligt veelal al op dertig centimeter beneden het huidige maaiveld. Dit pakket loopt door tot 1,2 tot twee meter beneden het maaiveld. Dit pakket vertoont sterke overeenkomsten met de donkere bovengrond die tijdens onderzoek van in de nabijheid van het plangebied gelegen terreinen is gevonden. Hieronder is fosfaatrijk zand aanwezig dat een verrommelde oever-afzetting lijkt te vormen en waarin eveneens archeologische resten aanwezig zijn waaronder een laag gebakken klei die op bewoningsresten duidt.

Uit de resultaten van het booronderzoek moet derhalve geconcludeerd worden dat het plangebied vrijwel zeker binnen de handelszone van het voormalige Dorestad ligt en niet in de voormalige rivierbedding. In de ondergrond van het plangebied zullen talrijke behoudenswaardige resten hiervan goed bewaard gebleven zijn. De aanwezigheid van onverbrand bot in de vondstrijke bovengrond geeft immers aan dat de conserveringsomstandigheden hierin (zeer) goed zijn.

De aangetroffen verschijnselen zijn vooralsnog echter onvoldoende om op basis hiervan een vindplaatsbeoordeling uit te voeren aan de hand van de waarderingstabel uit de KNA 3.3 (VS06). Hiertoe is een proefseuvenonderzoek nodig of, gezien de beperkte oppervlakte van het te ontgraven gebied, direct een Definitief Onderzoek (DO). Dergelijk onderzoek is noodzakelijk op alle delen van het plangebied waarop bodemingrepen zullen plaatsvinden die dieper reiken dan dertig centimeter beneden het huidige maaiveld.



Figuur 1: Wijk bij Duurstede, Hoogstraat naast nummer 28 op de topografische kaart 1:25.000
[Naar: Kadata.]

1. Inleiding

1.1 Aanleiding en doel (KNA 3.3 LS01)

In opdracht van de heer R. van de Weerd heeft De Steekproef bv een inventariserend archeologisch veldonderzoek, verkennende en karterende fase, uitgevoerd op terrein Hoogstraat naast nummer 28 te Wijk bij Duurstede (zie Figuur 1). De aanleiding voor het onderzoek is de geplande bouw van een woonhuis dat tot ongeveer drie meter beneden het maaiveld zal worden onderkelderd. Het plangebied ligt op de gemeentelijke beleidskaart in een archeologisch waardevol gebied (Zone 1). Om in deze zone een omgevingsvergunning te kunnen krijgen, dient de initiatiefnemer een rapport te overleggen waarin naar oordeel van de bevoegde overheid de archeologische waarde van het plangebied voldoende is vastgesteld. In het kader van dit proces is het hieronder beschreven onderzoek uitgevoerd.

Dit onderzoek bestaat uit een bureauonderzoek en een gecombineerd verkennend en karterend booronderzoek. Bij het bureauonderzoek is een archeologisch verwachtingsmodel van het gebied gemaakt aan de hand van beschikbare fysisch-geografische, archeologische en historisch-geografische informatie. Tijdens het veldonderzoek is dit verwachtingsmodel getoetst. Daartoe is de opbouw van de bodem onderzocht, is gezocht naar archeologische indicatoren (vondstlagen) en is bepaald wat de gaafheid van de bodem is. Het onderzoek is uitgevoerd conform het aan de Omgevingsdienst regio Utrecht (ODRU) voorgelegde Plan van Aanpak (PvA) d.d. 10 december 2014.

1.2 Locatiebeschrijving (KNA 3.3 LS02)

Het plangebied ligt aan de oostzijde van de Hoogstraat, pal ten noorden van het huis met nummer 28 en bestaat uit het noordelijke deel van de tuin van huisnummer 28 en het hier ten noorden van gelegen, braakliggende perceel.



Figuur 2: Wijk bij Duurstede, Hoogstraat naast nummer 28. Het plangebied gezien vanuit het oosten.

Tabel 1: Wijk bij Duurstede, Hoogstraat naast nummer 28: Administratieve gegevens

provincie:	Utrecht
gemeente:	Wijk bij Duurstede
plaats:	Wijk bij Duurstede
toponiem:	Hoogstraat naast nummer 28
bevoegde overheid:	Gemeente Wijk bij Duurstede, archeologische ondersteuning: Omgevingsdienst Regio Utrecht
opdrachtgever:	R. van de Weerd
oppervlakte:	0,04 hectare
hoogte:	5,5 m + NAP
grenscoördinaten:	Noordwest: 152,182 / 443,113 Noordoost: 152,202 / 443,114 Zuidwest: 152,180 / 443,095 Zuidoost: 152,204 / 443,095
kaartblad:	38F
onderzoeksmeldingsnr:	64438
uitvoeringsperiode:	18 december 2014

2. Bureauonderzoek

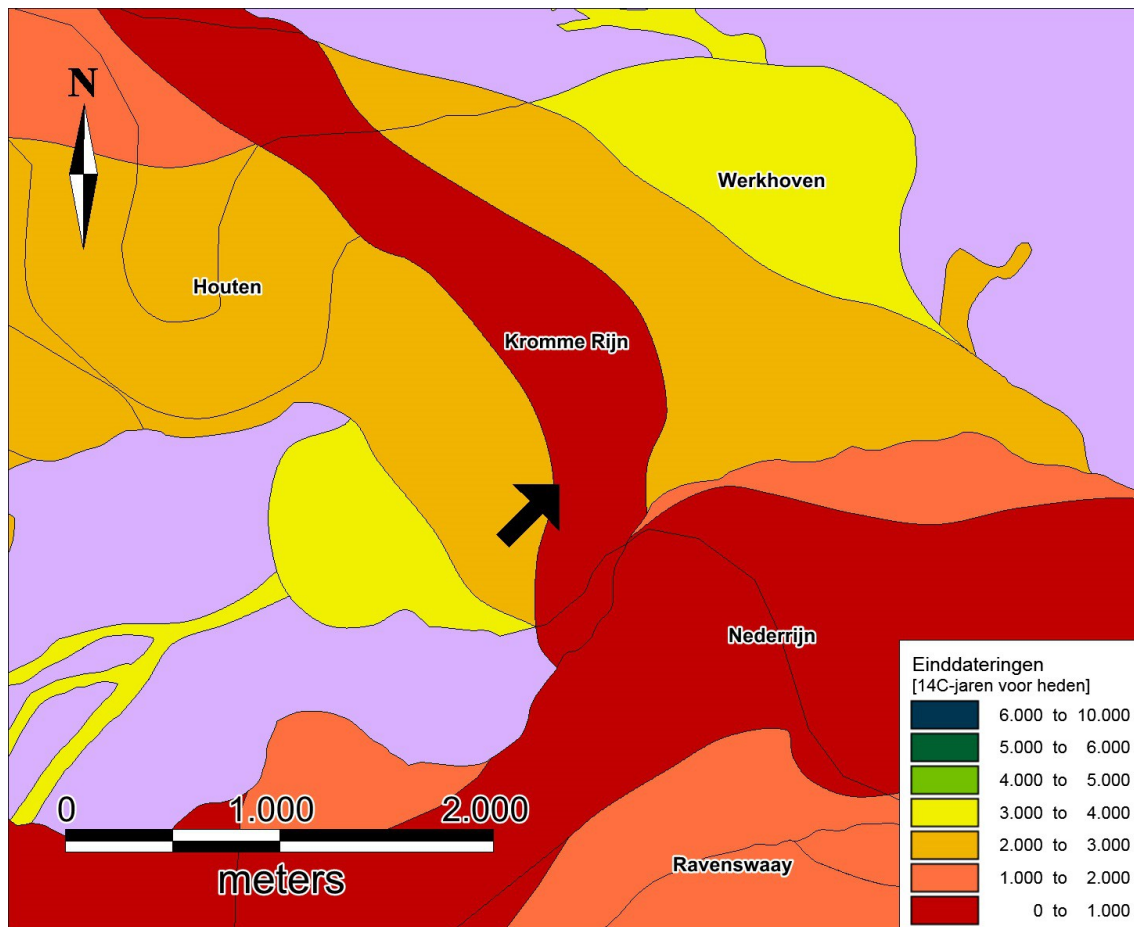
2.1 Bronnen

De gebruikte bronnen voor dit onderzoek zijn opgenomen aan het einde van dit rapport. Voor de paragraaf over archeologie is ARCHIS geraadpleegd. Dit is het archeologisch registratie- en informatiesysteem van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed. Deze databank is toegankelijk voor organisaties die werkzaam zijn in de archeologie. Het bevat een GIS-systeem waarmee de archeologische kaart uit de Appendix is gemaakt en waarin ook aardkundige kaarten geraadpleegd kunnen worden. Voor de paragraaf over de historische geografie is onder meer gebruik gemaakt van watwaswaar.nl. Hierop zijn historische kaarten in te zien.

2.2 Fysische geografie (KNA 3.3 LS04)

Ongeveer 10.000 jaar geleden liep de laatste ijstijd ten einde en begon het holoceen. Het smeltende landijs veroorzaakte een snelle zeespiegelstijging. Het Noordzeebekken liep vol water. In combinatie met de vlakke helling van de kust, onafgebroken aanvoer van sediment en een afname van de snelheid waarmee de zeespiegel steeg, ontstonden vanaf circa 2750 vC langwerpige strandwallen die uiteindelijk een grotendeels gesloten kustlijn vormden. Onder invloed van de zeespiegelstijging steeg achter de strandwallen ook de grondwaterspiegel. De hierdoor veroorzaakte vernatting maakte de ontwikkeling van veen mogelijk. Dit veen vormt de Basisveenlaag van de Formatie van Nieuwkoop. Plaatselijk kan het Basisveen zijn doorbroken door geulinsnijdingen die in een latere fase zijn gevormd. Vanaf ongeveer 7500 jaar geleden is over het Basisveen een ongeveer twee meter dik pakket (zandige) klei afgezet. Ongeveer 6000 jaar geleden nam de snelheid van de zeespiegelstijging af. Hierdoor kon de kust zich verder uitbouwen en raakte deze steeds verder gesloten. De hier achter gelegen lagune verzoette onder invloed van het rivierwater zodat opnieuw veenvorming kon optreden. In eerste instantie ontstond eutroof (voedselrijk) riet- en broekveen. Naarmate het veenpakket dikker werd en de veenvormende planten niet meer bij het grondwater konden, ontstond oligotroof (voedselarme) veenmosveen (De Mulder *et al.* 2003; Berendsen 2004). Het veen dat op deze manier is ontstaan, vormt het Hollandveen laagpakket binnen de Formatie van Nieuwkoop en bedekt grote delen van west- en midden-Nederland. Dit veengebied werd in het verleden doorsneden door diverse stroomgordels (Cohen *et al.* 2012).

Het plangebied ligt op de stroomgordel van de Kromme Rijn. De sedimentatie van de stroomgordel van de Kromme Rijn is ongeveer 3000 jaar geleden begonnen (Cohen *et al.* 2012). De stroomgordels bestaan doorgaans uit zand en zandige klei (zavel). Buiten de stroomruggen liggen de komgronden waarin zware kalkloze (kom)klei is afgezet. In perioden waarin het riviersysteem minder actief was, en de kom minder vaak overstroomde, trad veenvorming op of ontstond een vegetatielaag. In het Kromme-Rijngebied zijn in de kommen geen veenlagen binnen 150 centimeter onder het maaiveld aangetroffen, maar komen wel regelmatig vegetatiehorizonten (begroeiingshorizonten) voor. Na de afdamming van de Kromme Rijn in 1122 bij Wijk bij Duurstede is een einde gekomen aan de sedimentatie in het gebied.



Figuur 3: Wijk bij Duurstede, Hoogstraat naast nummer 28. De ligging van het plangebied (bij de zwarte pijl) op de stroomgordel van de Kromme Rijn. [Bron: Cohen *et al.* 2012.]

2.3 Archeologie (KNA 3.3 LS04)

Het plangebied ligt op de gemeentelijke beleidskaart binnen monument 7133 dat als één van de terreinen met daarop resten van de handelsnederzetting Dorestad, een zeer hoge archeologische waarde heeft. Ten noorden, noordwesten, westen en ten oosten hiervan liggen respectievelijk de monumenten 7217, 7134, 11516 en 1658 die eveneens terreinen vormen met daarop resten van de handelsnederzetting Dorestad. Pal ten noorden van het plangebied ligt de waarneming 26786. Hier zijn bij opgravingen voorafgaande aan het bouwrijp maken van het terrein in de vijftiger jaren van de vorige eeuw resten van palen aangetroffen in een oude rivierbedding (Van Es en Verwers 2009). De paalresten zijn geïnterpreteerd als resten van steigers in het havengebied van Dorestad. Ongeveer honderd meter ten zuidwesten van het plangebied liggen de waarnemingen 31405 en 32344. Hier zijn een huisgreppel en een aantal vloerniveaus gevonden. De overige waarnemingen in de omgeving van het plangebied liggen op grotere afstand maar betreffen vrijwel allemaal eveneens resten van het middeleeuwse Dorestad. Enkele honderden meters ten zuidoosten van het

plangebied is onderzoek gedaan op het voormalige Jolice-terrein. Tijdens de hier in 2002 door het ADC verrichte opgravingen zijn overwegend beddingafzettingen waargenomen. Hoewel hierin bewoningssporen uit de middeleeuwen aanwezig bleken, zijn geen duidelijke resten van bewoning of van havenwerken van Dorestad aangetroffen. Hiervoor ligt dit onderzoeksgebied waarschijnlijk in een oorspronkelijk te dynamisch deel van de Kromme Rijn (Van der Heijden *et al.*, 2002). Iets zuidelijker ligt een terrein waarop in 2007 door het ADC booronderzoek is verricht (Van Kappel *et al.*, 2007). Op grond van de resultaten is geconcludeerd dat weliswaar bedding- en oeverafzettingen van de Kromme Rijn aanwezig zijn maar dat resten van bewoning of van havenwerken ontbreken. Om deze reden is hier geen vervolgonderzoek aanbevolen. Deze beide onderzoeksgebieden liggen echter iets oostelijker dan de onderhavige onderzoekslocatie die, geprojecteerd op een kaart uit Van Es *et al.*, 1994, (wel) in het voormalige havengebied ligt (zie Figuur 4). Dit wordt bevestigd door de resultaten van een in 2012 door het ADC aan de Hoogstraat 75-85 verricht onderzoek (Bouma 2012). Op dit op korte afstand ten noorden van het plangebied gelegen terrein is een één meter dikke donkere bovengrond waargenomen die vergraven vondstmateriaal uit de vroege-middeleeuwen bevat. Op basis hiervan worden hier onder de donkere bovengrond resten van bewoning van het voormalige Dorestad verwacht. Deze resultaten sluiten goed aan bij die van een onderzoek dat op korte afstand ten westen van het plangebied is uitgevoerd op het voormalig veilingterrein aan de Zandweg. Hier zijn onder een door beendergraverij geroerde bovengrond bewoningssporen uit de Karolingische tijd aangetroffen.

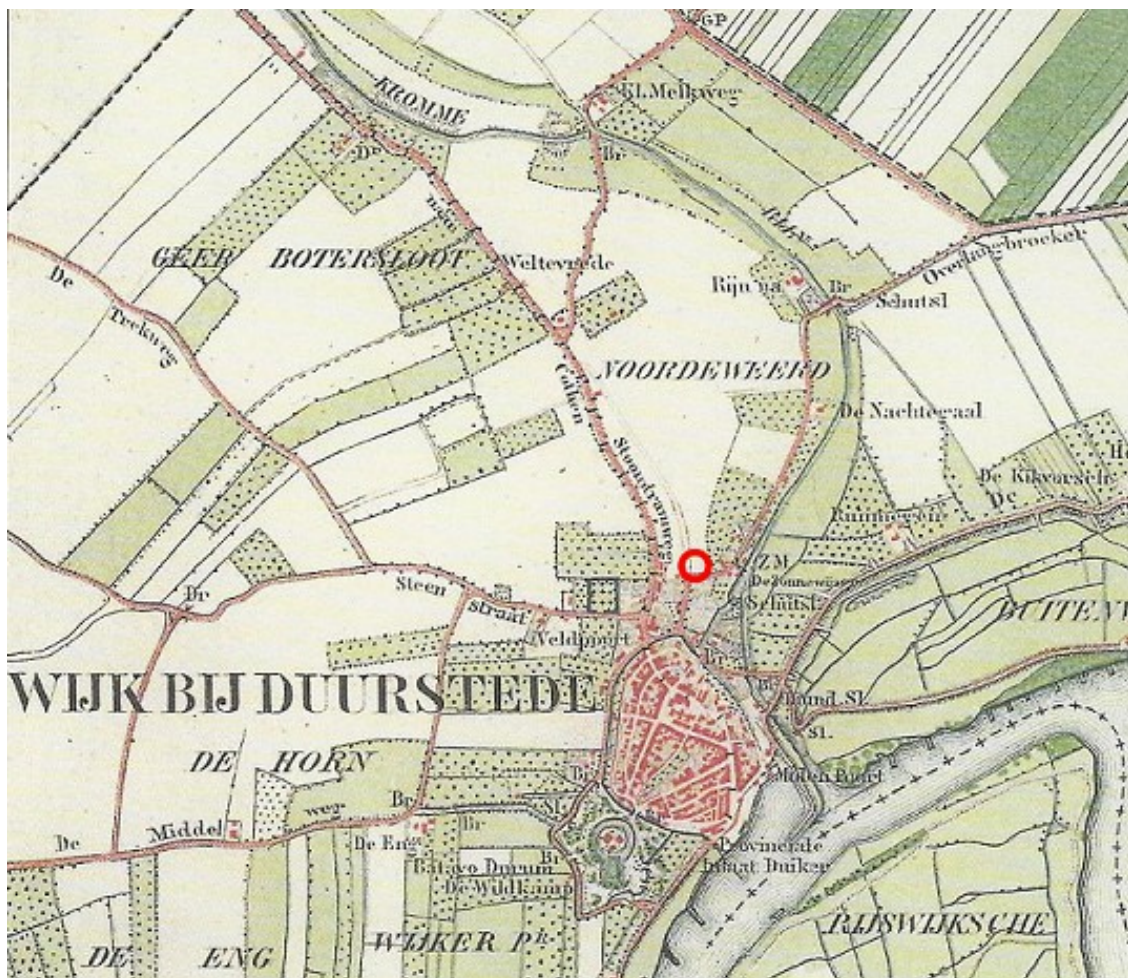


Figuur 4: Wijk bij Duurstede, Hoogstraat naast nummer 28. Reconstructie van de verschillende zones van het voormalige Dorestad met daarop rood omcirkeld het plangebied. Overgenomen uit *Romeinen, Friezen en Franken in het hart van Nederland* (Van Es et al., 1994).

2.4 Historische geografie (KNA 3.3 LS03)

Het plangebied ligt op de rivieroeverwal van de Kromme Rijn. Het plangebied ligt binnen de contouren van de middeleeuwse handelsnederzetting Dorestad maar buiten de oude kern van Wijk bij Duurstede. De Hoogstraat loopt als het ware door het havengebied van het voormalige Dorestad.

Het deel van de Hoogstraat waaraan het plangebied ligt, bestond tot in de twintigste eeuw uit een onverharde weg waarlangs ter plaatse van het plangebied geen bebouwing stond. Het terrein maakte deel uit van een akker. Deze situatie is afgebeeld in Figuur 5 en komt overeen met de hier niet afgebeelde kadasterkaart uit omstreeks 1830.



Figuur 5: Wijk bij Duurstede, Hoogstraat naast nummer 28. Uitsnede uit de topografische kaart uit 1848. Het plangebied is hierop rood omcirkeld.

2.5 Archeologisch verwachtingsmodel (KNA 3.3 LS05)

Verwachte perioden (datering)

Op de stroomgordel van de Kromme Rijn komen bewoningsresten voor die dateren vanaf de bronstijd. Op basis van de bekende gegevens omtrent archeologische waarden in het gebied moet worden geconcludeerd dat in het plangebied een hoge archeologische verwachting geldt voor archeologische resten uit de bronstijd, de ijzertijd en de Romeinse tijd en een zeer hoge verwachting voor resten uit de middeleeuwen. Voor resten uit de nieuwe tijd geldt in verband met de ligging van het plangebied buiten de historische bebouwing van Wijk bij Duurstede een middelhoge verwachting.

Complextypen

In het plangebied kunnen zowel resten aanwezig zijn van nederzettingen of grafvelden uit de bronstijd, de ijzertijd, de Romeinse tijd en de middeleeuwen. De kans is echter het grootst dat resten van de handelszone aanwezig zijn die deel hebben uitgemaakt van het voormalige Dorestad. Resten uit de nieuwe tijd zullen met name bemestingsafval en resten van perceelsgrenzen e.d. betreffen.

Uiterlijke kenmerken

Vergelijking met in de nabijheid van het plangebied onderzochte terreinen maakt het waarschijnlijk dat de bovengrond in het plangebied uit een donkere laag zal bestaan van een meter of meer in dikte. Deze laag bestaat uit nederzettingsafval dat mogelijk doorgraven is ten gevolge van beendergraverij. Onder deze laag kunnen bewoningssporen worden verwacht zoals resten van gebouwen.

Mogelijke verstoringen

Door het voormalige gebruik als akker en het gebruik als tuin, zal op zijn minst oppervlakkige bodemverstoring zijn opgetreden.

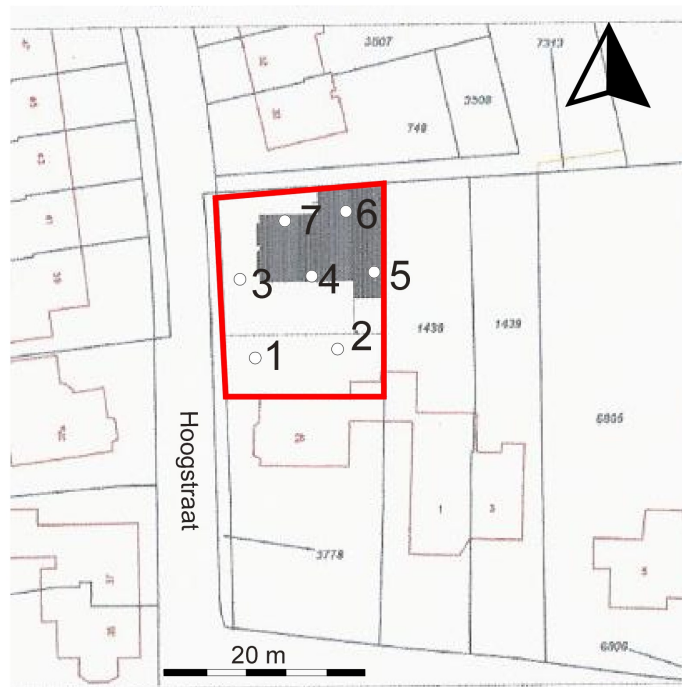
3. Veldonderzoek

3.1 Aanpak veldonderzoek (KNA 3.3 VS01)

Op het terrein is een Inventariserend Archeologisch Veldonderzoek, verkennende en karterende fase uitgevoerd. Daartoe zijn zeven boringen gezet. Deze boringen zijn zodanig over het plangebied verdeeld dat vier hiervan binnen de locatie vallen waarop men voornemens is een woning te bouwen (zie Figuur 6).

De boringen zijn uitgevoerd met behulp van een guts met een diameter van drie centimeter en een edelmanboor met een diameter van twaalf centimeter. Doordat zeven boringen zijn gezet op een 0,04 hectare groot terrein is een boordichtheid bereikt van meer dan honderd boringen per hectare. Deze aanpak volstaat volgens de Leidraad Inventariserend Booronderzoek ruimschoots als brede zoekoptie om vindplaatsen uit alle perioden in klei op te sporen (zoekoptie E2).

Bij de beschrijving van de boringen is vastgesteld wat de diepte van moderne verstoringen is, hoe de bodem is opgebouwd en of hierbinnen archeologische indicatoren aanwezig zijn. De boringen zijn doorgezet tot een diepte van twee à drie meter beneden het maaiveld. De opgeboorde grond is zorgvuldig onderzocht op de aanwezigheid hierin van archeologische indicatoren en is beschreven volgens de Archeologische Standaard Boorbeschrijvingsmethode. De resultaten van de boringen zijn in het rapport opgenomen in de vorm van boorstaten en laagbeschrijvingen. De locaties van de boringen zijn ingemeten met meetlinten aan de hand van de bestaande bebouwing. De hoogtes zijn ingemeten met behulp van een waterpas en gerelateerd aan het NAP met het Actueel Hoogtebestand Nederland.



Figuur 6: Wijk bij Duurstede, Hoogstraat naast nummer 28. De ligging van de boorpunten. [Bron: Schlingmann Architecten b.v.]

3.2 Resultaten veldonderzoek (KNA 3.3 VS02, VS03)

Bovenin boring 2 is een zeventig centimeter dik pakket opgebracht zand aangetroffen. Bovenin alle overige boringen is een minimaal dertig centimeter dikke tuinlaag aanwezig. Hieronder, en in boring 2 onder het opgebrachte zand, bevond zich in alle boringen een dik vondstrijke pakket dat uit humusrijk, kleiig zand bestaat (zie Figuur 7). De dikte van dit vondstrijke pakket loopt uiteen van 55 centimeter in boring 2 tot 1,6 meter in boring 1.

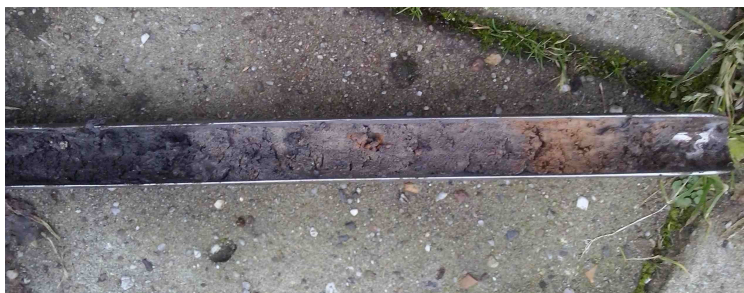


Figuur 7: Wijk bij Duurstede, Hoogstraat naast nummer 28. Foto van het vondstrijke pakket zoals dat in elke boring is aangetroffen.

In het vondstrijke pakket is houtskool, bot, aardewerk en huttenleem gevonden. Tevens bleken talrijke minuscule brokjes gebakken materiaal aanwezig te zijn van maximaal enkele millimeters in diameter waarvan de aard niet met zekerheid kon worden vastgesteld. Deze deeltjes zijn van verschillende vorm, grootte en samenstelling en zullen deels uit huttenleem bestaan en deels uit aardewerkkrumels.

Eén van de aangetroffen aardewerkscherven bestaat onmiskenbaar uit Badorf-aardewerk met randstempelversiering (zie Figuur 9). Dergelijk vroeg-middeleeuws aardewerk is kenmerkend voor de vondstlagen en grondsporen van Dorestad.

Onder de vondstrijke laag is een rommelig pakket aanwezig dat uit matig grof zand bestaat. Dit zand is vaak geelgroen gekleurd door de aanwezigheid van fosfaat. In boring 3 wordt dit zandpakket onderbroken door een ongeveer vijf centimeter dik pakket gebakken klei (zie Figuur 8).



Figuur 8: Wijk bij Duurstede, Hoogstraat naast nummer 28. De gebakken kleilaag (oranje), die in boring 3 op anderhalve meter beneden het maaiveld is aangetroffen met links daarvan het rommelige zandpakket zoals dat in alle boringen onder het vondstenpakket (links) voorkomt.

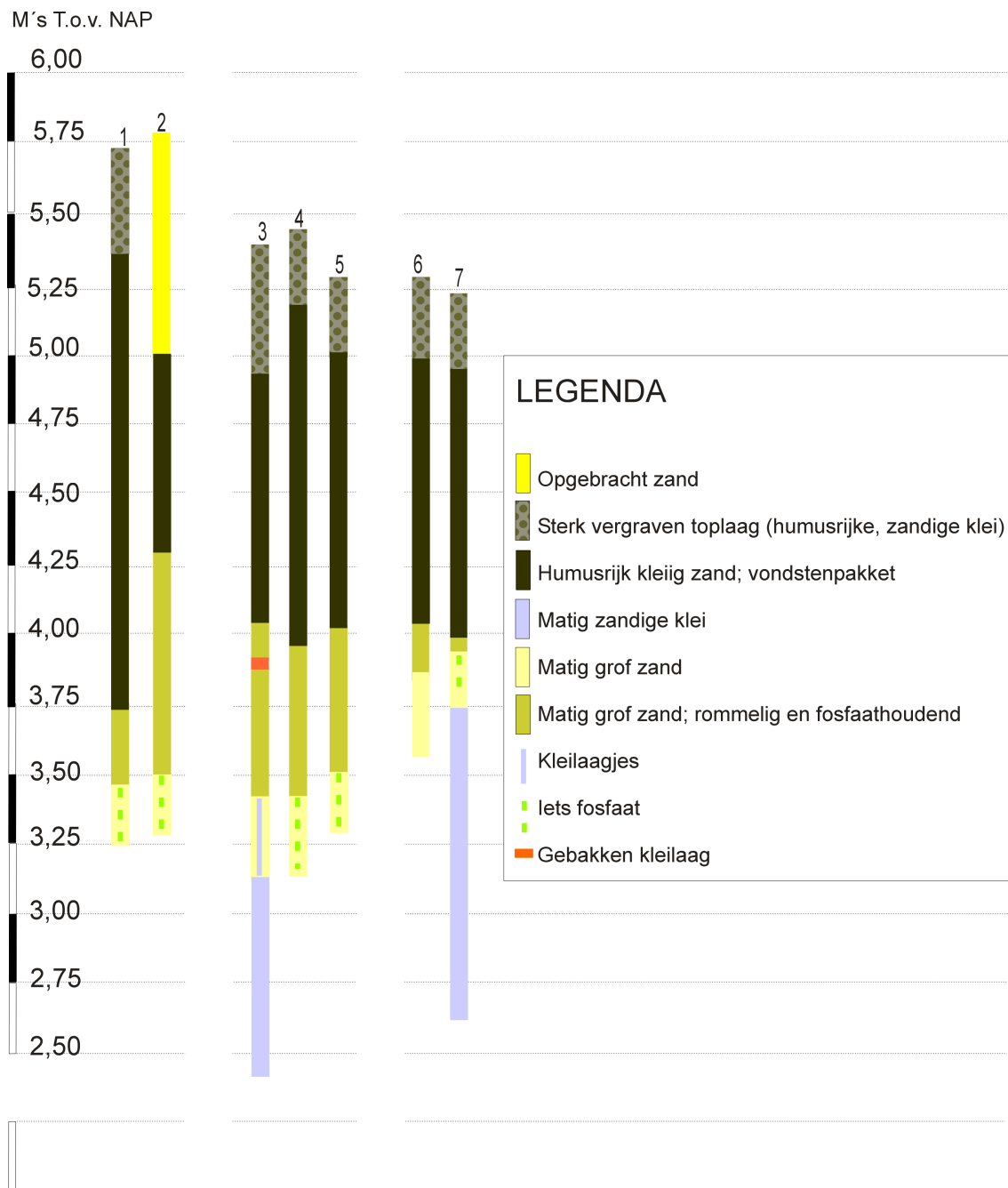
Onder het rommelige, fosfaathoudende zandpakket is matig grof zand aanwezig met een natuurlijke, gelaagde opbouw. In boring 3 komen hierin kleilaagjes voor. Ook dit zand bevat nog enig fosfaat. In de meeste boringen was dit zand ten tijde van het veldonderzoek dermate waterverzadigd dat het vanaf een diepte tussen twee en tweeënhalve meter beneden het maaiveld uit de boor stroomde. In de boringen 3 en 7 was dit niet het geval en is onder het zand matig slappe en matig zandige klei aangetroffen.



Figuur 9: Wijk bij Duurstede, Hoogstraat naast nummer 28. Enkele kenmerkende vondsten uit het vondstenpakket: links brokken huttenleem uit boring 7, in het midden van boven naar beneden het aardewerk uit de boringen 1, 6 en 4 en rechts botdeeltjes uit boring 3. Een vierkantje op de ondergrond geeft een vierkante centimeter aan.

Tabel 2: Wijk bij Duurstede, Hoogstraat naast nummer 28. Vondsten per boring.

Boring	Aardewerk	Huttenleem	Gebakken (onduidelijk)	Botdeeltjes
1	1 scherf Badorf-aardewerk met radstempelversiering; 2x1 cm		7	6
2			5	1
3			11	10
4	1 sterk verweerd, handgevormd scherffragment; 1,5 x 1,3 cm	1		1
5		2	8	6
6	1 scherf dunwandig, grijs aardewerk; 1,5 x 1,5cm		4	6
7		4	19	2



Figuur 10: Wijk bij Duurstede, Hoogstraat naast nummer 28. Boorprofielen.

4. Conclusies en advies

Volgens het gespecificeerd archeologisch verwachtingsmodel geldt voor het plangebied een hoge verwachting voor archeologische resten daterend vanaf de bronstijd. In het bijzonder geldt in het plangebied een zeer hoge verwachting voor resten die samenhangen met de voormalige handelszone van het middeleeuwse Dorestad. De resultaten van in de nabijheid van het plangebied verrichte onderzoeken maakt het waarschijnlijk dat de bovengrond in het plangebied uit een donkere laag zal bestaan van een meter of meer in dikte. Deze laag bestaat uit nederzettingsafval dat mogelijk doorgraven is ten gevolge van beendergraverij. Onder deze laag kunnen bewoningssporen worden verwacht zoals resten van gebouwen. Om deze verwachting te toetsen zijn in het plangebied zeven boringen gezet.

In elk van de geplaatste boringen bevond zich een dik vondstenrijk pakket, humusrijk, kleiig zand. De top van dit pakket ligt veelal al op dertig centimeter beneden het huidige maaiveld. Dit pakket loopt door tot 1,2 tot twee meter beneden het maaiveld. Dit pakket vertoont sterke overeenkomsten met de donkere bovengrond die tijdens onderzoek van in de nabijheid van het plangebied gelegen terreinen is gevonden. Hieronder is fosfaatrijk zand aanwezig dat een verrommelde oever-afzetting lijkt te vormen en waarin eveneens archeologische resten aanwezig zijn waaronder een laag gebakken klei die op bewoningsresten duidt.

Uit de resultaten van het booronderzoek moet derhalve geconcludeerd worden dat het plangebied vrijwel zeker binnen de handelszone van het voormalige Dorestad ligt en niet in de voormalige rivierbedding. In de ondergrond van het plangebied zullen talrijke behoudenswaardige resten hiervan goed bewaard gebleven zijn. De aanwezigheid van onverbrand bot in de vondstrijke bovengrond geeft immers aan dat de conserveringsomstandigheden hierin (zeer) goed zijn.

De aangetroffen verschijnselen zijn vooralsnog echter onvoldoende om op basis hiervan een vindplaatsbeoordeling uit te voeren aan de hand van de waarderingstabel uit de KNA 3.3 (VS06). Hiertoe is een proefseuvenonderzoek nodig of, gezien de beperkte oppervlakte van het te ontgraven gebied, direct een Definitief Onderzoek (DO). Dergelijk onderzoek is noodzakelijk op alle delen van het plangebied waarop bodemingrepen zullen plaatsvinden die dieper reiken dan dertig centimeter beneden het huidige maaiveld.

Wij wijzen er verder op dat in alle gevallen geldt dat indien archeologische materialen en/of sporen aangetroffen worden, deze gemeld dienen te worden bij de gemeente Wijk bij Duurstede, conform Monumentenwet 1988, laatste wijziging van 1 september 2007, paragraaf 7, artikel 53 en verder.

Gebruikte bronnen

- ANWB, 2010. *Topografische Atlas Nederland 1:50.000*. ANWB bv, Den Haag.
- Berendsen, H.J.A., 2004. *De Vorming van het Land, Inleiding in de geologie en geomorfologie*. Koninklijke van Gorcum, Assen.
- Berendsen, H.J.A. & E. Stouthamer, 2001. *Paleographic development op the Rhine-Meuse delta, The Netherlands*. Koninklijke van Gorcum, Assen.
- Blijdenstein, R., 2005. *Tastbare Tijd, Cultuurhistorische atlas van de provincie Utrecht*, Utrecht.
- Bouma. N. (red.), 2012. *Laatmiddeleeuwse Sporen aan de Steenstraat 14 te Wijk bij Duurstede*. ADC-rapport 3200, Amersfoort.
- Bouma. N. (red.), 2012. *Funderingen Hoogstraat 75-85 te Wijk bij Duurstede geslecht*. ADC-rapport 2475, Amersfoort.
- Centraal Archeologisch Archief (CAA) en Centraal Monumenten Archief (CMA) van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) [ARCHIS].
- Cohen, K.M., E. Stouthamer, H.J. Pierik & A.H. Geurts, 2012. *Digitaal Basisbestand Paleogeografie van de Rijn-Maas Delta*. Dept. Fysische Geografie, Universiteit Utrecht. Digitale dataset.
Via: <http://persistent-identifier.nl/?identifier=urn:nbn:nl:ui:13-nqjn-zl>
- Dijkstra J. en J. van Renswoude, 2005. *Inventariserend veldonderzoek (IVO-3) op het Voormalig Veilingterrein aan de Zandweg te Wijk bij Duurstede*. ADC-rapport, Amersfoort.
- Dijkstra J., 2012. *Het domein van de boer en de ambachtsman. Een deel van Dorestad en de villa Wijk archeologisch onderzocht*. ADC-monografie 12, Amersfoort.
- Es, W.A. van & W.A.M. Hessing, 1994. *Romeinen, Friezen en Franken in het hart van Nederland*. Uitgeverij Matrijs.
- Es, W.A. van & W.J.H. Verwers 2009, *Excavations at Dorestad 3. Hoogstraat 0, II-IV*, Amersfoort (Nederlandse Oudheden 16).
- Exaltus, R.P. & D.L.G.A. Kortekaas, 2008. Prehistorische branden op Groningse kwelders. *In Paleoaktueel* 19 p.115-124.
- Gemeente Wijk bij Duurstede. *Archeologische beleidskaart*
- Heijden, F.J.G. van der & J. Dijkstra, 2002. *Wijk bij Duurstede - Tuincentrum Jolice DAO*. ADC Rapport 143.
- Indicatieve Kaart Archeologisch Waarden (IKAW)
- Kadata
- Kappel, K van & R. van Lil, 2007. *Gemeente Wijk bij Duurstede, Singel 49. Een Bureauonderzoek en Inventariserend Veldonderzoek in de vorm van een karterend booronderzoek*. ADC Rapport 1029.
- Kwaliteitsnorm voor de Nederlandse Archeologie (KNA) versie 3.3. College voor de Archeologische Kwaliteit (www.sikb.nl).
- Mulder, E.F.J. de & J.H.A. Bosch. 1982. Holocene Stratigraphy, Radiocarbon Datings and Paleogeography of Central and Northern North-Holland (The Netherlands). *Mededelingen Rijks Geologische Dienst* 36:3, 111-160.
- Mulder, E.F.J. de, M.C. Geluk, I.L. Ritsema, W.E. Westerhoff & T.E. Wong. 2003. *De Ondergrond van Nederland*. Wolters-Noordhoff, Groningen/Houten.
- 12 Provinciën 2006/2007. *Atlas van Topografische Kaarten. Nederland 1955-1965*. Uitgeverij 12 Provinciën, Landsmeer.
- 12 Provinciën. 2005. *Luchtfoto-Atlas Utrecht 1:14 000*. Uitgeverij 12 Provinciën, Landsmeer.
- Stichting voor Bodemkartering. *Bodemkaart van Nederland 1:50000*. StiBoKa, Wageningen.
- Stichting voor Bodemkartering. *Geomorfologische Kaart van Nederland 1:50000*. StiBoKa, Wageningen.

Uitgeverij Nieuwland, 2006. *Grote Historische Topografische Atlas ± 1894-1933. Utrecht 1 : 25 000.*
Uitgeverij Nieuwland, Tilburg.

Wolters-Noordhoff Atlasproducties, 1992. *Grote Historische Provincie Atlas 1:25 000. Utrecht 1849-1859.*
Wolters-Noordhoff Atlasproducties, Groningen.

www.watwaswaar.nl

Appendix

Wijk bij Duurstede, Hoogstraat naast nummer 28

- Archeologische periodes
- Archeologische kaart
- Boorbeschrijving

Archeologische periodes

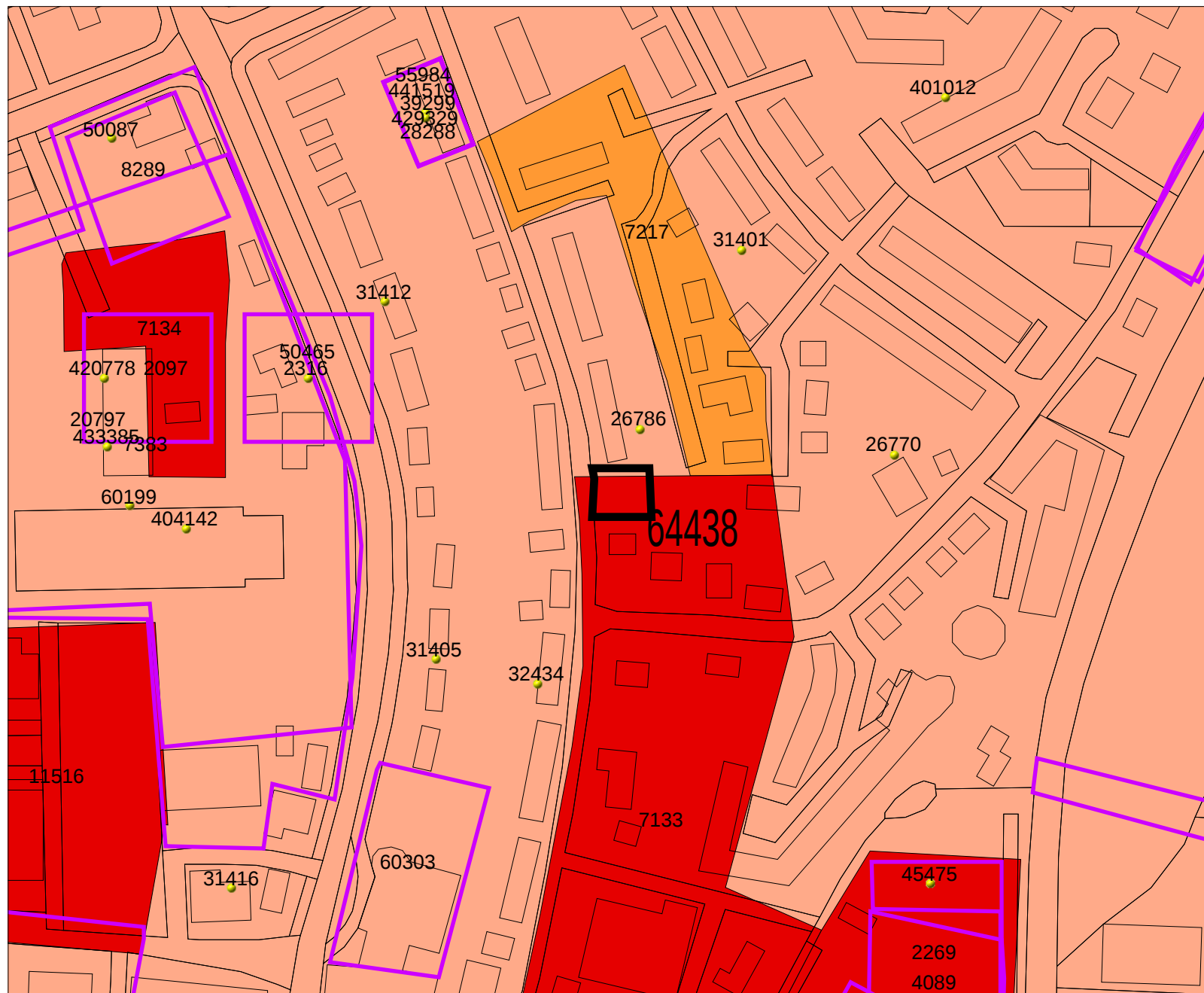
Wijk bij Duurstede, Hoogstraat naast nummer 28

paleolithicum:		ijzertijd:	
paleolithicum vroeg:	tot 300.000 BP	ijzertijd vroeg:	800 - 500 vC
paleolithicum midden:	300.000 - 35.000 BP	ijzertijd midden:	500 - 250 vC
paleolithicum laat:	35.000 BP - 8.800 vC	ijzertijd laat:	250 - 12 vC
paleolithicum laat A:	35.000 - 18.000 BP		
paleolithicum laat B:	18.000 BP - 8.800 vC	romeinse tijd:	
		romeinse tijd vroeg:	12 vC - 70 nC
mesolithicum:		romeinse tijd vroeg A:	12 vC - 25 nC
mesolithicum vroeg:	8.800 - 7.100 vC	romeinse tijd vroeg B:	25 - 70 nC
mesolithicum midden:	7.100 - 6.450 vC	romeinse tijd midden:	70 - 270 nC
mesolithicum laat:	6.450 - 4.900 vC	romeinse tijd midden A:	70 - 150 nC
		romeinse tijd midden B:	150 - 270 nC
neolithicum:		romeinse tijd laat:	270 - 450 nC
neolithicum vroeg:	5.300 - 4.200 vC	romeinse tijd laat A:	270 - 350 nC
neolithicum vroeg A:	5.300 - 4.900 vC	romeinse tijd laat B:	350 - 450 nC
neolithicum vroeg B:	4.900 - 4.200 vC		
neolithicum midden:	4.200 - 2.850 vC	middeleeuwen:	
neolithicum midden A:	4.200 - 3.400 vC	middeleeuwen vroeg:	450 - 1.050 nC
neolithicum midden B:	3.400 - 2.850 vC	middeleeuwen vroeg A:	450 - 525 nC
neolithicum laat:	2.850 - 2.000 vC	middeleeuwen vroeg B:	525 - 725 nC
neolithicum laat A:	2.850 - 2.450 vC	middeleeuwen vroeg C:	725 - 900 nC
neolithicum laat B:	2.450 - 2.000 vC	middeleeuwen vroeg D:	900 - 1.050 nC
		middeleeuwen laat:	1.050 - 1.500 nC
bronstijd:		middeleeuwen laat A:	1.050 - 1.250 nC
bronstijd vroeg:	2.000 - 1.800 vC	middeleeuwen laat B:	1.250 - 1.500 nC
bronstijd midden:	1.800 - 1.100 vC		
bronstijd midden A:	1.800 - 1.500 vC	nieuwe tijd:	
bronstijd midden B:	1.500 - 1.100 vC	nieuwe tijd A:	1.500 - 1.650 nC
bronstijd laat:	1.100 - 800 vC	nieuwe tijd B:	1.650 - 1.850 nC
		nieuwe tijd C:	1.850 – heden

Archeologische kaart

Wijk bij Duurstede, Hoogstraat naast nummer 28

152427 / 443296



151952 / 442908

Legenda

- VONDSMELDINGEN
 - WAARNEMINGEN
 - ONDERZOEKSMELDINGEN
 - HUIZEN
 - TOP10 ((c)TDN)
 - PLAATSNAMEN
 - PLANGEBIED
- MONUMENTEN**
- archeologische waarde
 - hoge archeologische waarde
 - zeer hoge archeologische waarde
 - zeer hoge arch waarde, beschermd
- IKAW**
- zeer lage trefkans
 - lage trefkans
 - middelhoge trefkans
 - hoge trefkans
 - lage trefkans (water)
 - middelhoge trefkans (water)
 - hoge trefkans (water)
 - water
 - niet gekarteerd

0 100 m



Archis2

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Boorbeschrijving

Boorbeschrijving volgens ASB 3.2																				
Boor Nr	LDO	Lithologie						Kleur				Overige kenmerken								AIS
		GD	BK	BS	BZ	BV	BH	HK	TK	IK	VLK	CO	PLH	VS	SST	BHN	BI	GI		
1	37	Z					3	BR		DO							VRG			
	198	Z/K					3	BR	ZW	DO							VL		*	
	230	Z						GR	GE		GE				Fosf					
	250	Z						GR			GE				Fosf					
2	80	Z						GE									OPG			
	152	Z/K					3	BR	ZW	DO							VL		*	
	232	Z						GR	GE		GE				Fosf					
	250	Z						GR			GE				Fosf					
3	46	Z					3	BR		DO							VRG			
	134	Z/K					3	BR	ZW	DO							VL		*	
	147	Z						GR	GE		GE				Fosf					
	151	K						OR									GEB			
	202	Z						GR	GE		GE				Fosf					
	228	Z						GR			GE				KL					
	300	K			2			GR				MSL								
4	30	Z					3	BR		DO							VRG			
	147	Z/K					3	BR	ZW	DO							VL		*	
	205	Z						GR	GE		GE				Fosf					
	235	Z						GR			GE				Fosf					
5	30	Z					3	BR		DO							VRG			
	127	Z/K					3	BR	ZW	DO							VL		*	
	178	Z						GR	GE		GE				Fosf					
	200	Z						GR			GE				Fosf					
6	33	Z					3	BR		DO							VRG			
	124	Z/K					3	BR	ZW	DO							VL		*	
	140	Z						GR	GE		GE				Fosf					
	170	Z						GR												
7	30	Z					3	BR		DO							VRG			
	120	Z/K					3	BR	ZW	DO							VL		*	
	126	Z						GR	GE		GE				Fosf					
	150	Z						GR	GE		GE				Fosf					
	260	K			2			GR				MSL								

Betekenis van de afkortingen:

LDO – Onderzijde boortraject

Lithologie:

GD – Onverharde sedimenten: G = grind, K = klei, L = leem, V = veen en Z = zand

Bijmengsels: BK = bijmengsel klei, BS = bijmengsel silt, BZ = bijmengsel zand, BG = bijmengsel grind,

BH = bijmengsel humus. Betekenis toegevoegde cijfers: 1 = zwak, 2 = matig, 3 = sterk en 4 = uiterst.

Kleur:

HK = hoofdkleur, BL = blauw, BR = bruin, GE = geel, GN = groen, GR = grijs, OL = olijf, OR = oranje,

PA = paars, RO = rood, RZ = roze, WI = wit, ZW = zwart.

TK = Tweede kleur (kleurafkortingen als boven).

IK = Intensiteit kleur: LI = licht en DO = donker

VLK = Vlekken (V): 2^e en 3^e letter is kleurafkorting als boven, 1 = weinig, 2 = matig, 3 = veel

Overige kenmerken:

CO = Consistentie (C): ZSL=zeer slap, SLA=slap, MSL=matig slap, MST=matig stevig, STV=stevig

PLH = plantenresten (PL0 = geen, PL1 = spoor, PL2 = weinig, PL3 = veel)

VS = veensoorten

SST = Sedimentaire structuren; KL = kleilaagjes, Fosf = Fosfaat(vlekken)

BHN = Bodemhorizont; BHC = C-horizont

BI = Bodemkundige interpretaties; VL = Vondstlaag, VRG = vergraven, OPG = opgebracht

GI = Geologische interpretaties; OEV = oeverafzettingen, KOM = komafzettingen

AIS = Archeologische indicatoren: * Zie vondstentabel